

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/55/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5711215689
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2012:5711215689.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a sudcov JUDr. Oľgy Belkovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: O. X., nar. XX. XX. XXXX, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin ako opatrovníkom, dieťa rodičov - matky: M. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom D., ul. U. č. XXXXX/X a otca: M. O., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom J. U. č. XX, prechodne bytom E., ul. L. č. XXX, zastúpený splnomocneným zástupcom Centrom právnej pomoci, Kancelária Banská Bystrica, ul. Kukučínova č. 24, o zníženie výživného, o odvolaní otca dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 23P/210/2011-61 zo dňa 19. marca 2012, takto,

rozhodol:

rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č. k. 23P/210/2011-61 zo dňa 19. 03. 2012 Okresný súd Martin návrh otca na zníženie výživného na maloletého O. X., nar. XX. XX. XXXX, v celom rozsahu zamietol. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania mal za prekázané, že „...výživné na maloletého O. bolo naposledy určené rozsudkom OS Martin v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, počnúc od 01. 09. 2010 vo výške 90 eur mesačne. Od tejto doby sa náklady na mal. dieťa neznižili, naopak s vyšším vekom vzrastajú. Maloletý stále chodí na základnú školu, avšak už na druhý stupeň (do 5. triedy). Matke trvá vyživovacia povinnosť k dcére O. X., nar. XX. XX. XXXX, ktorá síce už nadobudla plnoletosť, no ešte študuje na strednej škole. Na O. je súdom určené výživné zo strany otca D. X. vo výške 1.200,- Sk mesačne, tento však bol právoplatne odsúdený pre prečin zanedbania povinnej výživy (konanie na OS Martin sp. zn. 2T/95/2010). Čo sa týka pomerov na strane otca, tento má okrem maloletého O. vyživovaciu povinnosť k dcéram P. X., nar. XX. XX. XXXX a U. O., nar. XX. XX. XXXX. Hoci u otca maloletého dieťaťa nastali zmeny pomerov, tieto podľa záveru súdu neodôvodňujú zníženie výživného na maloletého. Je síce pravdou, že u otca došlo k zmene zamestnania, v ktorom dosahuje nižší príjem ako predtým a zároveň i k zvýšeniu výdavkov na bývanie či zabezpečenie svojej rodiny, avšak obdobná zmena pomerov nastala i na strane matky.

Otec od novembra 2011 pracuje vo firme Partizánske Building Components-SK, s. r. o., kde za obdobie mesiacov 11/2011 až 01/2012 dosiahol priemernú čistú mzdu cca. 416 eur. Objektívne teda došlo k zníženiu príjmu otca z pracovného pomeru. Predchádzajúci pracovný pomer vo Volkswagene Bratislava však ukončil dobrovoľne - na základe dohody so zamestnávateľom. K dôvodom zmeny zamestnania uviedol, že to bolo preto, lebo manželka bola po cisárskom reze, musel sa o ňu postarať, nakoľko

rodičia jej nepomáhali. Túto skutočnosť tzn. prípadné zdravotné problémy manželky vyžadujúce napr. zabezpečenie osobnej starostlivosti zo strany inej osoby však súdu žiadnym spôsobom nepreukázal. Navyiac maloletá U. sa narodila v máji XXXX a otec zmenil zamestnanie až od novembra. Nakoľko sa dobrovoľne vzdal výhodnejšieho zamestnania a vyššieho zárobku, súd na pokles príjmu pri hodnotení možností a schopností otca plniť si vyživovaciu povinnosť nemohol prihliadnuť v zmysle ust. § 75 ods. 1 veta druhá zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákona o rodine“). Tiež ešte poukázal na to, že otec pochopiteľne má právo založiť si novú rodinu a mať ďalšie deti, čo však nemôže byť na ujmu už existujúcej vyživovacej povinnosti. Otec si už pri zmene zamestnania (i predtým) musel byť veľmi dobre vedomí, že jeho manželka zostane na materskej dovolenke, ich príjmy do rodiny sa znížia, a manželka bude počas MD odkázaná na poberanie rodičovského príspevku a jeho zárobok. So zmenou zamestnania súvisí aj odbudnutie výdavkov na cestovanie do Bratislavy a ubytovanie na ubytovni, čo otec v predchádzajúcom konaní (č. I. 21 spisu sp. zn. 20P/270/2010) vyčíslil na 215 eur mesačne (150 eur cestovanie a 65 eur ubytovanie). Už v tom čase navrhoval určiť výživné na maloletého O. vo výške 50 eur mesačne. V zmysle ustanovení Zákona o rodine sa na výžive detí musia podieľať obaja rodičia, podľa svojich možností a schopností. Nie je preto prípustné, aby podstatná časť vyživovacej povinnosti bola prenesená len na jedného rodiča, najmä pokiaľ druhému rodičovi nebráni v plnení vyživovacej povinnosti žiadna objektívna a vážna prekážka (napr. dlhodobá PN, invalidita, objektívna hmotná núdza a pod.). Matka okrem priamych finančných platieb zabezpečuje aj všetky ostatné potreby dieťaťa ako osobnú starostlivosť, výchovu, zdravotnú starostlivosť a pod., ktorá starostlivosť je postavená na roveň finančným plneniam. Plnením vyživovacej povinnosti podľa Zákona o rodine totiž nie je len samotné platenie výživného, ale aj osobná starostlivosť, výchova, poskytnutie bývania, citového a sociálneho zázemia a pod., čo v celom rozsahu vykonáva matka, bez akejkoľvek participácie otca. Za ďalšiu podstatnú skutočnosť súd považoval aj negatívnu zmenu pomerov na strane matky, ktorá je od decembra 2011 nezamestnaná. Aj keď i u nej došlo ku skončeniu pracovného pomeru dohodou, podľa predloženého lekárskeho potvrdenia, skončenie PP bolo zo zdravotných dôvodov. Z pripojeného spisu sp. zn. 20P/270/2010 je pritom zrejmé, že matka bývala počas zamestnania v roku 2010, ale i r. 2009 opakovane, niekoľkokrát do roka práceneschopná. Teda obdobne ako u otca aj u matky sa výrazne znížili príjmy, pričom jej bola na podpornú dobu 6 mesiacov priznaná dávka v nezamestnanosti vo výške cca. 310 eur/mesačne. Prípadné zníženie výživného na maloletého O. by preto nepochybne malo významne nepriaznivý vplyv na zabezpečenie jeho potrieb, na čo poukázal i kolízny opatrovník.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 146 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu...“.

Proti vyššie vedenému rozsudku podal otec dieťaťa prostredníctvom svojho ustanoveného zástupcu odvolanie, na základe ktorého odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že ho zaviazže prispievať na výživu maloletého O. zníženým výživným zo sumy 90 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne, počnúc od 01. 12. 2011.

Prvostupňovému súdu vytýkal, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj nesprávne právne posúdenie veci.

V podrobnostiach uviedol, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, pretože pri rozhodovaní nebral do úvahy, že sa podstatne zmenili na jeho strane, keďže má novú rodinu, manželku, maloletú dcéru, pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť k dcére U.. Nezakladá sa na pravde, že sa účelovo vzdal zamestnania v Bratislave a odišiel pracovať do Partizánskeho, lebo udalosti sa zmenili v smere, že manželka bola na rizikovom tehotenstve, maloletá dcéra U. sa narodila v Nemocnici v Banskej Bystrici a je zapísaná v Matrike Banská Bystrica. Manželka mala pred pôrodné komplikácie, musela často cestovať do Banskej Bystrice, a tak zdravotné dôvody a rodinná situácia boli príčinou odchodu otca dieťaťa z Bratislavy, na ktoré skutočnosti a udalosti prvostupňový súd vôbec neprihliadol a nevykonal k tomuto zisteniu žiadne dokazovanie. Prítom pri posudzovaní zmeny pomerov od predchádzajúcej úpravy výživného na strane dieťaťa je nesporné, že k takejto zmene došlo. Na strane otca dieťaťa je pritom možné na základe preukázaných skutočností vyvodiť záver, že jeho životná úroveň poklesla, nakoľko má príjem mesačne cca 473 eur, jeho manželka poberá mesačne rodičovský príspevok za január 2012 sumu 194 eur + rodinné prídavky na maloletú dcéru Kristínu 22,54 eur. Mesačne spláca otec dieťaťa úver E. Y., a. s., Y., vo výške 56,29 eur, každého 13. dňa v mesiaci, ako aj mesačne za prenájom bytu v zmysle nájomnej

zmluvy zo dňa 09. 05. 2011 nájomné v sume 280 eur mesačne (uvedenú sumu uhradza manželka otca dieťaťa).

Súd nezohľadnil ani nevyhnutné náklady na živobytie otca dieťaťa ako je strava, cestovné, ošatenie, obutie, mobil, čo činí cca 200 eur mesačne. S poukazom na uvedené je preto platenie výživného mesačne v sume 90 eur neadekvátne a presahujúce platové a majetkové pomery otca dieťaťa. Nie je vylúčené ani, že v budúcnosti môže dôjsť k neprimeranému zadĺženiu otca dieťaťa s možnosťou trestného stíhania, keďže suma výživného 90 eur mesačne neprimerane zasahuje do finančného rozpočtu jeho rodiny. Aj keď výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov, zamietnutie návrhu o zníženie výživného bolo neopodstatnené, pretože súčasne určená výška výživného nezodpovedá reálnym schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca dieťaťa. Na druhej strane tejto si je sám vedomý zvýšených nákladov spojených s výchovou, výživou maloletého syna, avšak aj jeho matka môže vyvinúť väčšiu snahu a úsilie v mieste jej trvalého bydliska a pri hľadaní si zamestnania.

Matka dieťaťa v podanom vyjadrení odvolací súd žiadala, aby napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, stotožňujúc sa s jeho dôvodmi.

Poukázala na to, že je už 6. mesiac nezamestnaná a nároky a potreby syna neustále rastú. Sú neúmerne jej príjmom. Na rozdiel od otca dieťaťa výpoveď zo zamestnania nedala dobrovoľne, prinútili ju k tomu zdravotné komplikácie. Za nepravdivé označila tvrdenia otca dieťaťa, že výhodnejšie zamestnanie a aj bydlisko zmenil kvôli zdravotným problémom svojej manželky. Otcovi dieťaťa sa dcéra U. narodila dňa 13. 05. 2011, avšak svoje zamestnanie opustil až v novembri 2011. Práve kvôli týmto skutočnostiam nebral okresný súd do úvahy ocom dieťaťa prezentované dôvody na zmenu zamestnania. Keďže otec dieťaťa sa dobrovoľne vzdal výhodnejšieho zamestnania a vyššieho zárobku, súd na pokles príjmu pri hodnotení možností a schopností otca plniť si vyživovaciu povinnosť správne neprihliadol.

Súd tiež správne poukázal na to, že otec má pochopiteľne právo založiť si novú rodinu a mať ďalšie deti, čo však nijako nemôže ovplyvniť jeho už existujúce vyživovacie povinnosti. Otec si musel byť pri zamestnaní vedomý toho, že po narodení jeho ďalšej dcéry náklady vzrastú, avšak príjmy jeho novej rodiny klesnú. V zmysle Zákona o rodine sa na výžive maloletého dieťaťa musia podieľať obaja rodičia, avšak nie tak, aby podstatná časť vyživovacej povinnosti bola prenesená len na jedného z nich. V tomto prípade na matku, ktorá okrem priamych finančných platieb zabezpečuje aj všetky ostatné potreby dieťaťa, osobnú starostlivosť, výchovu, zdravotnú starostlivosť, na ktoré pravidelne vynakladá nemalé finančné prostriedky. V súčasnosti maloletý O. má 11 rokov a 3 mesiace, navštevuje 5. ročník základnej školy. Prednedávnom začal chodiť na hokejbal, s čím sú spojené tiež nemalé výdavky, zabezpečenie potrebnej výstroje, obuv, hokejka, prilba, rukavice, ako aj zabezpečenie dopravy a stravy na tréningy, prípadne zápasy. Našťastie žiadnymi vážnejšími zdravotnými komplikáciami netrpí. Matka dieťaťa je aj napriek svojej veľkej snahe už pol roka nezamestnaná. Svoju snahu nájsť si nové zamestnanie pritom považuje za nadpriemernú, avšak jej zdravotný stav jej nedovoľuje zamestnať v spoločnosti aj so sťaženými pracovnými podmienkami.

Hoci aj na strane otca dieťaťa došlo k zmene výšky príjmu, na strane matky je zmena výraznejšia a v neposlednom rade môže nepriaznivo zasiahnuť do života maloletého syna. Navyše matka dieťaťa je toho názoru, že otec dieťaťa je pod tlakom svojej terajšej manželky, ktorá nevie pochopiť, že otec má ešte ďalšie dve deti a keďže o syna O. nejavi absolútne žiaden záujem, jeho povinnosťou je aspoň prispievať na jeho výchovu a výživu.

Opatrovník dieťaťa v podanom vyjadrení zo dňa 17. 05. 2012 odvolací súd žiadala, aby napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ust. § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2, § 156 ods. 3 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie napadnuté odvolaním v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil a to z nasledovných dôvodov:

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že naposledy bolo o výške výživného na maloletého O. rozhodované v konaní vedenom na Okresnom súde v Martine pod sp. zn. 12P/302/2003, v ktorom v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7CoP/53/2011 zo dňa 20. 07. 2011 bolo otcovi dieťaťa uložené platiť zvýšené výživné na maloletého O. zo sumy 33,19 eur mesačne na sumu 90 eur mesačne s účinnosťou od 01. 09. 2010. Týmto zároveň došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 12P/302/2003-73 zo dňa 07. 12. 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 6CoP/7/2005-94 zo dňa 16. 02. 2005 vo výroku o výživnom. Z dôvodov rozsudku krajského súdu vyplýva, že maloletý bol v čase rozhodovania vo veku 10 rokov, navštevoval 4. ročník základnej školy. Už na základe uvedeného mal odvolací súd za to, že maloletý O. potrebuje pre svoju výživu viac tým, že od posledného rozhodnutia je vekovo starší. Zvýšené výdavky súvisia so zabezpečením športových, kultúrnych a spoločenských potrieb dieťaťa. Otec bol 14. 07. 2010 zamestnaný v trvalom pracovnom pomere a u svojho zamestnávateľa dosahoval priemerný mesačný čistý príjem 616,74 eur. Taktiež aj matka bola zamestnaná v trvalom pracovnom pomere. Okresný súd však nesprávne zistil jej priemerný mesačný príjem, ktorý predstavoval sumu 500 eur mesačne, nie 470 eur. Ďalej odvolací súd konštatoval, že z výsledkov dokazovania vykonaného okresným súdom nesporne vyplýva (na ktorú okolnosť okresný súd neprihliadol), že manželka otca U. O. je od októbra 2010 práceneschopná, keďže je na rizikovitom tehotenstve. Znamená to, že otec maloletého k súčasnej manželke, ktorá nepoberá príjem, má vyživovaciu povinnosť. Vychádzajúc z vyššie uvedeného krajský súd na rozdiel od okresného súdu prihliadol na v tom čase aktuálne možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča otca dieťaťa, a preto zmenil rozsudok okresného súdu tak, že zvýšil výživné na maloletého O. zo sumy 33,19 eur mesačne na 90 eur mesačne (na rozdiel od okresného súdu, ktorý zvýšil výživné až na sumu 100 eur mesačne).

Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov, a ak si túto povinnosť rodičia neplnia, môže súd aj bez návrhu určiť rozsah ich vyživovacej povinnosti. Na dosiahnutej životnej úrovni svojich rodičov má právo podieľať sa aj ich dieťa. (§ 62 ods. 1 až 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákona o rodine“))

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možno len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Výživné sa určí podľa stavu zisteného v čase vydania rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov. Nestačí len úvaha o tom, či doterajšie výživné je primerané, pretože inak by išlo o neprípustnú reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle § 78 ods. 1 sa rozumie výrazná zmena tých okolností (na jednej či druhej strane, t.j. oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Pôjde napríklad o také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) zárobku, či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas. Takou zmenou pomerov môže byť tiež vyšší vek dieťaťa, prípadne rozšírenie alebo zúženie vyživovacej povinnosti povinného, ale aj invalidita povinného a pod.

Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci sa jednalo o návrh na zníženie výživného, prvostupňový súd postupoval v konaní správne keď skúmal, či od času posledného rozhodnutia o výške výživného na maloletého G. došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala stanovenie nižšieho, než naposledy určeného výživného. Okresný súd správne porovnával okolnosti, za ktorých bol vyhlásený

posledný rozsudok upravujúci výšku výživného s tými, ktoré existovali v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku. V tomto smere vykonal dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil úplne a správne a z tohto vyvodil aj správny právny záver, keď návrh otca dieťaťa na zníženie výživného zamietol. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými závermi okresného súdu, že od posledného rozhodnutia, od ktorého neuplynula ani doba jedného roka (otec dieťaťa podal návrh na zníženie výživného dňa 02. 12. 2011 po necelých 2 mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu) nedošlo k podstatnej zmene odôvodňujúcej stanovenie nižšieho výživného. V súčasnosti má maloletý O. 11 rokov, navštevuje 5. ročník základnej školy. Výdavky spojené so zabezpečením jeho výchovy a výživy určite vzrástli, čo napokon nespochybňoval aj odvolateľ. Faktom je, že jeho otcovi klesol príjem, ubudli mu však podstatnejšie výdavky na cestovné, avšak na druhej strane matka dieťaťa sa stala nezamestnanou zo zdravotných dôvodov, v dôsledku čoho jej podstatne klesol príjem. Všetky ďalšie skutočnosti uvádzané otcom dieťaťa boli zohľadnené krajským súdom už v čase predchádzajúceho posudzovania rozsahu jeho vyživovacej povinnosti. To platí aj vo vzťahu k poklesu jeho aktuálnych schopností a možností, v ktorom smere sa odvolací nestotožnil s prvostupňovým súdom, že k uvedenému došlo preto lebo sa vzdal výhodnejšieho zamestnania. Zo skôr uvádzaných dôvodov však na uvedené skutočnosti neprihliadol. V ďalšom odvolateľ neuviedol nič nové, čo by nebolo známe ešte v prvostupňovom konaní.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. s tým, že v bližších podrobnostiach tiež poukazuje na podrobné odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia.

Podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 O. s. p., žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie sa mohlo začať i bez návrhu. Konanie vo veciach starostlivosti o maloleté deti je konaním, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu (§ 81 ods. 1 O. s. p.). Preto odvolací súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.